

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

HØYRING AV FORSLAG TIL SKOGVERN

FINNSET

MOLDE KOMMUNE

Høyringsfrist 02.05.2022

2021/1869

Framside: Mot Finnset (foto: Øivind Leren)

Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 2022 var om lag 5,2 % av skogarealet og ca. 3,9 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at «*et representativt utval av naturtypar i skog blir verna for kommande generasjonar*». Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at «*utrydding av trua artar i skog skal opphøyrast og status for artar i nedgang skal ha blitt forbetra innan 2020*» og at «*mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenoppretta innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finnst i levedyktige bestandar*».

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved friviljug vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbodet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i www.naturbase.no.

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigarar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigarar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

Tilbodet

Fylkesmannen fekk tilbod om friviljug skogvern på gnr/bnr 281/1, 281/2 og 281/3 i Eikesdal i Molde kommune. Det omfattar eit areal på ca. 2023 dekar. Tilbodet vart framsett i brev frå ALLSKOG SA den 09.04.2021.

Det naturfaglege grunnlaget for eit vern er basert på ei kartlegging av naturtypar i Nesset «Kartlegging av naturtypar i Nesset kommune. Rapport J. B. Jordal nr. 6-2005.»

ALLSKOG har taksert skogen i tilbodsområdet, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med grunneigarane. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigaren akseptert at planprosessen vert sett i gang. Fylkesmannen meldte oppstart av verneplanprosess for området i brev av 12.01.2022.

Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33-51. I naturmangfaldlova er det gjeve heimel for vedtak av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, blir foreslått brukt for skogsområda i dette verneplanframlegget.

Naturmangfaldlova § 37 i har slik ordlyd:

«Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdetets skjøtsel.»

Naturfaglege registreringar

I naturbase er det registrert to lokalitetar med rik edellauvskog og ein lokalitet med sørvendte berg og rasmark som dekkjer størstedelen av tilbodsområdet.

I sør ligg ein kartlagt lokalitet Skarbekken-Slettet søraust for Finnset BN00022354 med rik edellauvskog av kategori A (svært viktig) som vert omtala slik:

«Område med rasmark og edellauvskog i lia mellom Finnsetgardane og Aurstupet. I nedre delar nokså stabil skog med innslag av styva alm, elles dunbjørk, hengjebjørk, hassel, rogn, selje, gråor, osp og hegg. I øvre delar overgang frå raspåverka skog til open steinur, og øvst dels open snørasmark med berg ovanfor.

Ulike utformingar av snørasbetinga engvegetasjon (F1) delvis med steinur, edellauvskog (D4) m.m.

I 2003 vart det notert godt over 80 planteartar. Mellom desse var: bakkemynte, bakkestjerne, bergfrue, bergmjølke, bergmynte, bergveronika, blårapp, breiflangre, burot, dvergmispel, engtjæreblom, filtkongslis, fingerstorr, fjellrapp, fjellsmelle, flekkmure, gjeldkarve, hengjeaks, kantkonvall, kransmynte, kratthumbleblom, krossved, kvitbergknapp, kvitmaure, liljekonvall, lintorskemunn, lodnebregne, lundrapp, maurarve, myske, olavsskjegg, piggstorr, prikkperikum, sandarve, sauesvingel, skogvikke, småbergknapp, småsmelle, svartburkne, sølvsmure, taggbregne, tyrihjel. Ein raudlista sopp vart funnen i 2004, gullkremle *Russula aurea* (DC). John Arne Vaagsæter (pers. medd.) har tidlegare funne fleire interessante soppartar ved Hessura, m.a. raudlisteartane seig østerssopp *Pleurotus dryinus* (R), knollstilkjuka *Polyporus tuberaster* (R) og korallpiggsopp *Hericium coralloides* (DC). Interessante soppartar var ein broddsopp (Hymenochaete ulmi *Corfixen* ined.) på grov bork av alm, og skrukkeøyre og skjelkjuke på daud ved av alm. Fuglar i hekketida: ringtrast, gulsongar, munk.»

Nord i tilbudsområdet ligg Espe nord for Finnset BN00022351 med rik edellauvskog som er vurdert til verdi B (viktig). Den vart første gong omtala av Korsmo i 1975, og får følgjande omtale av John Bjarne Jordal (2005):

«Lokaliteten består av ei skogli i ei SV-eksponert lisode frå like nord for Finnset, med lokalnamn som Kvernhusbakkan og Espe. Korsmo (1975) har tidlegare avgrensa ein bestand med edellauvskog her. Betydeleg innslag av rasmark kranse av blokkmark og krattskog av hengjebjørk og hassel. Gneis i berggrunnen.

Naturtypar og utformingar: Gråor-almeskog (D5). Store innslag av hassel. Elles finst hengjebjørk, dunbjørk, rogn og selje. Øvst mot fjellveggen veks en god del hegg. Ein god del rasmark, og bergvegetasjon i øverkant.

Noterte artar var mellom anna bergmynte, burot, dvergmispel, fingerstorr, gjeldkarve, hengjeaks, hundekveke, kranskonvall, kransmynte, krattfiol, kratthumleblom, krossved, lintorskemunn, lodnebregne, myske, piggstorr, prikkperikum, skogfaks, skogvikke, småborre, storklokke, svartburkne, trollbær, tysbast, tårnurt og vårerteknapp (Korsmo 1975, s. 175b).»

Sentralt i området ligg ein kartlagt lokalitet Storura BN00022353 med sørvendte berg og rasmarker av kategori A (svært viktig) som vert omtala slik:

«Større rasmark i lia rett nord for Finnsetgardane. I nedre delar nokså stabil skog med innslag av styva alm, elles dunbjørk, hengjebjørk, hassel, gråor, rogn, selje og hegg. I øvre delar overgang frå raspåverka skog til open steinur, og øvst engprega, open snørasmark med berg ovanfor.

Ulike utformingar av snørasbetinga engvegetasjon (F1) delvis med dunhavreenger, steinur, edellauvskog (D4) m.m.

Mest interessant er førekomst av den raudlista sommarfuglarten *Parnassius mnemosyne* (VU-sårbar). I 2003 vart det observert minst 10 individ samstundes i øvre del av rasmarka. I 2003 vart det notert godt over 100 planteartar. Mellom desse var: aurskrinneblom, bergfrue, berggull, bergmjølke, bergmynte, bergskrinneblom, bergveronika, brunrot, burot, dunhavre, dvergmispel, engtjæreblom, filtkongsslys, fingerstorr, fjellarve, furuvintergrøn, gjeldkarve, hengjeaks, *Hieracium cf. auriculinum*, *Hieracium cf. pubescens*, kranskonvall, kransmynte, kratthumleblom, krossved, lerkespore, liljekonvall, lintorskemunn, lodnebregne, lundrapp, myske, mørkkongsslys, piggstorr, prikkperikum, sandarve, sauesvingel, skogfaks, skogsvinerot, skogvikke, småbergknapp, småborre, småsmelle, svartburkne, svartstorr, svarttopp, tyrihjelmskive og vårmarihand. Fuglar observert i hekketida: ramn, bergirisk, ringtrast og munk.»

Kunnskapsgrunnlaget viser at området har kvalitetar for vern som naturreservat. Her er rik edellauvskog med stort innslag av alm, i lågareliggende område. Mangelanalysar av skogvernet gjort av Norsk institutt for naturforskning i 2016 viser at slik skog er underrepresentert i verneområda. Her er såleis både sjeldne og trua naturtypar og artar, og særleg *mnemosynesommarfuglen* og soppførekomstane er interessante.

Figur 1 Mnemosynesommerfugl

Skogbruk

Slike lågareliggende skogar har tradisjonelt vorte utnyttta til ved- og tømmerhogst og beite.

Fakta ut frå skograpport Kilden: Totalareal: ca. 2070 daa. Det er utført skogbruksplanlegging med miljøregistreringer på delar av området:

- Nøkkelbiotop m/MiS: 7,5 daa
- Svært viktige naturtyper i skog: 496 daa - Rik edellauvskog
- Svært viktig naturtyper utanfor skog: 247 daa - Sørvendt berg og rasmark

Produktivt skogareal (AR5): ca. 308 daa

Skog, særst høy bonitet	Skog, høy bonitet	Skog, middels bonitet	Uproduktiv skog	Skrinn og jorddekt fastmark
72	218	18	931	833

Skogressurskart (SR 16) - volum (daa):

0-100 m ³ /ha	100-200 m ³ /ha	200-300 m ³ /ha	300-400 m ³ /ha	> 400 m ³ /ha
1397	275			

I hovudsak ei svært bratt li med lauvskog, men noko lettare driftstilhøve ned mot dalbotnen. Arealet har liten verdi for skogbruket.

Andre brukarinteresser

Området er sett av til LNF-område i kommuneplanen sin arealdel.

Elinett AS har områdekonsesjon, men det går ikkje kraftliner gjennom tilbodsområdet.

Det er kartlagt 2 digitalt potensiale for vasskraftutbygging i området, eitt mot Bjørnlaugan og eitt frå Slættet og nedover Aura.

Figur 2 Det vert teke ut litt grus til behovet på garden. Dette skjer utanfor tilbodsområdet.

Saksbehandling

Oppstartsmelding

Fylkesmannen sendte ut melding om oppstart av verneplanprosessen for etablering av naturreservat til fleire aktuelle interessepartar i brev av 12.01.2022. Frist for innspel til planarbeidet var sett til 15.02.2022.

Det har kome 8 innspel til oppstartsmeldinga. Elinett AS, Møre og Romsdal fylkeskommune og Statnett har ingen merknader.

Statens Kartverk viser til at Slættet er godkjent skrivemåte for området, men dei meiner at Finnset er eit meir dekkande namn på området. Språkrådet støttar dette.

Forsvarsbygg ber om at det vert opna for militær operativ verksemd og avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy i forskrifta.

Direktoratet for mineralforvaltning viser til at framlegget vil hindre utnytting av ein grusførekomst av liten betydning. Dei er ikkje kjent med at denne har vorte utnytta dei siste åra.

Norges vassdrags- og energidirektorat viser til at det er kartlagt to digitale kraftutbyggingspotensiale på 1,85 GWh og 5,65 GWh i området, og ber om at grunneigarane blir orientert om dette. Det er Eitt ligg mot Bjørnlaugan og eitt frå Slættet og nedover Aura.

Statsforvaltaren viser til at forskrifta har unntak for militær operativ verksemd og avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy. Vi kan ikkje sjå at framlegget vil påverke grusuttak eller utbygging av vasskraftpotensiala, men reknar med at dette vil bli nærare avklart i høyringsprosessen.

Vidare saksgang

I samsvar med naturmangfaldlova og saksbehandlingsreglane i denne, sender Fylkesmannen med dette verneframlegget på høyring.

Skogen er taksert av ALLSKOG i samarbeid med Staten sin skogsakskunnige. Det blir gjennomført forhandlingar med grunneigarane om erstatning, avgrensing og framlegg til forskrift.

Etter denne lokale og sentrale høyringa, vil Fylkesmannen, på bakgrunn av høyringsdokument og innkomne fråsegner, skrive ei tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet fremmer så saka for Klima- og miljødepartementet som deretter vil førebu ho og legge fram eit framlegg om vernevedtak for Kongen i Statsråd.

Etter vernevedtaket ved kgl. res. vil erstatningar bli utbetalte i samsvar med avtalen. Fylkesmannen får så i oppdrag å gjere vedtaket kjent og sørge for at reservatet blir merka og skilta. Merking og oppmåling blir gjort av jordskifteretten etter krav frå Fylkesmannen om grensegang og merking.

Framlegget til naturreservat går fram av vedlagt vernekart.

Ut frå normal saksbehandlingstid kan eit vernevedtak tidlegast skje i desember 2022.

Vedlegg 1.

Forskrift om vern av Finnset naturreservat, Molde kommune, Møre og Romsdal

Fastsett ved kongeleg resolusjonmed heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Føremål

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit verdfullt skogsområde som inneheld trua og sjeldan natur. Området representerer ein naturtype med store verdiar knytt til rik edellauvskog. Skogen er velutvikla og har fleire kravfulle artar.

Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Molde kommune: 281/1, 2 og 3. Naturreservatet dekker eit totalareal på 2023 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet..... Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Molde kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar

- a. vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerna planter og sopp inkludert lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode
- b. dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetting av dyr er forbode
- c. det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endra naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker el. l., framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte tilførsler av forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmende.
- d. bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode
- e. bålbrekking er forbode

§ 4 Generelle unntak frå vernereglane

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk
- d. vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn

- e. beiting
- f. utsetting av saltsteinar
- g. oppsetting av midlertidige, mobile jaktårn for storviltjakt
- h. fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt
- i. bålrensing med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk
- j. drift og vedlikehald, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel

- a. motorisert ferdsel er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy
- b. utanom eksisterande stiar er sykling, riding og bruk av hest forbode

§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltaki samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsel- og forvaltingsoppgåver som er bestemt av forvaltingsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingskøyring.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vera skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet før køyring skjer
- b. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget
- c. naudsynt motorferdsel i samband med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendast melding til forvaltningsstyresmakta
- d. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne
- b. tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk
- c. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. ringbarking, hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag
- e. merking og rydding av nye stiar
- f. avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehald av gjerde
- h. gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade
- i. bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med plan godkjent av forvaltningsstyresmakta
- j. øvingskøyring for formål nemnt i § 6 første ledd
- k. naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 bokstav f, j og § 7 bokstav b, d, g og h

§ 8 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjera unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsynet til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setja i verk tiltak for å oppretthalda eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltingsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltingsstyresmakta etter denne forskrifta.

§ 12 Ikraftsetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks.